

ken, subsidiært af Samfundet, har sin Vægt, men af langt større Vægt er det, at det i Virkeligheden vil have sin Betydning for Ægteskabets Fasthed, at denne i vor Lovgivning anlagte og i Folkets Bevidsthed tilstedeværende Grundsætning bibeholdes. Noget andet var det naturligvis, hvis de Forhold, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne fremdrog fra Historien, vare de nu bestaaende. Men det er jo slet ikke Tilfældet. Forholdet er saadant, som jeg har sagt, og naar det er Tilfældet, tror jeg, at en Forandring deri vil have sin Betydning ogsaa med Hensyn til Ægteskabets Fasthed. Det er godt nok, at et Ægtepar, naar det ikke kan leve sammen, hellere maa gaa fra hinanden. Men naar man har den Forestilling, at det hele ikke beror paa andet end paa de to's Overenskomst, og denne Forestilling er fæstet ret grundigt ind i Bevidstheden, skulde det være mærkeligt, om den ikke vilde følges af den Forestilling hos Ægteparrene, at det egentlig talt hverken vedkommer Kirken eller Staten eller Samfundet, hvordan det gaar med det Forhold. Men det er hverken Kirken eller Staten eller Samfundet tjent med. Thi baade Kirken og Staten og Samfundet have den største Interesse i, at det gaar godt. Derfor lægger jeg ikke Dølgmaal paa, at jeg har den Anskuelse, at det ny, som er det væsentlige i det nu foreliggende Lovforslag, ikke fortjener at lægges til Grund for den Lov, som skal løse den Opgave, som Lovforslaget har for Øje. Idet jeg siger dette, gentager jeg min Paaskønnelse af og Tak til de ærede Forslagsstillere, fordi de igen bringe Sagen frem og gøre deres vel gennetænkte Forsøg paa at fremme Opgavens Løsning. Men jeg tror, at vi kunne have behov alle sammen at række vor Haand til og se, om vi ikke skulde finde en Løsning paa et tjenligere Grundlag end dette. — Min Mening er da egentlig den, at Hovedreglen maa være den, som var den første Regel i Lovforslaget af 1895—96, at det skal være ethvert Ægtepar tilladt at lade sit Ægteskab stifte enten ved kirkelig Vielse eller ved en Handling af verdslig Øvrighed. I denne Hovedregel skal der kun ske en Undtagelsesmodifikation for enkelte særlige Tilfælde. Det var Svagheden ved Forslaget 1895—96, at det ikke indskrænkede sig til at gøre en Undtagelsesmodifikation, men lukkede en vid Port op for en vilkaarlig Afgørelse af Præsterne til Krænkelse af Menighedens og Folkets Rettigheder. Man kan ikke saaledes lade Præsterne af et paaberaabt

Samvittighedshensyn være ene afgørende med Hensyn til, om en forlangt kirkelig Vielse skal tilstaaes eller ikke; men paa den anden Side maa det vistnok erkendes, at der i et Tilfælde af virkelig Samvittighedsnød for Præsten ikke maa gøres aandelig Uret mod ham. Men det maa kun gælde i Tilfælde af virkelig Samvittighedsnød, og virkelig Samvittighedsnød er ikke til Stede, blot fordi der paaberaabes et Samvittighedshensyn. Virkelig Samvittighedsnød vil kun kunne siges at være til Stede, naar det paaberaabte Samvittighedshensyn erkendes berettiget. Hvor man vil henlægge saadan Erkendelse, skal jeg ikke i dette Øjeblik gaa ind paa; at der finder en Erkendelse af dets Berettigelse Sted, er nødvendigt. Naar saadan Erkendelse tilvejebringes, tror jeg, man bør indrømme en Præst at kunne vægre sig ved at foretage en Vielse; men da er der heller ingen Fare derved; thi kan man faa en Ordning i disse Grundtræk, tror jeg, det vil gaa overmaade jævnt, uden at der sker noget Sammenstød. Det vil gaa saaledes, at den, som har nogen Fornemmelse af, at hans Præst med Grund vil kunne vægre sig ved at vie dem, vil heller ikke henvende sig til Præsten derom, men vil tage den borgerlige Ægteskabsstiftelse, som staar ham aaben, og Præsten paa sin Side vil ikke have den aldeles vildledende Frihed, som Forslaget af 1895—96 gav ham, til efter egen øjeblikkelig Indskydelse at vægre sig ved at foretage en Vielse, men vil have Bevidstheden om, at han ikke vil kunne nægte en Vielse, uden at hans Samvittighedsbetragtning faar et Godkendelsesstempel paa sig. Han vil da beraade sig vel med sin Samvittighed, inden han skrider til at nægte en begært Vielse. Konflikttilfælde ville da sandsynligvis kun saare sjældent finde Sted. Skulde der indtræffe et enkelt af dem, er det dog bedre, at et enkelt Menighedsmedlem eller en enkelt Præst lider, end at den hele folkekirkelige Menighed og den hele Befolkning skal fortrædiges i sin Nydelse af et kirkeligt Gode, og at der skal paaføres Befolkningen Ulemper, som der ingen Nødvendighed er for. — Ud fra denne Betragtning af Lovforslaget vil det lettelig ses, at jeg ikke har nogen særlig Anledning til at gaa ind paa Forslagets Enkeltheder, skønt der jo er flere af dem, som fortjente nærmere Overvejelse; men der er en Yderside af Forslaget, der vistnok fortjener en lille Bemærkning. Det er Gebyrspørgsmaalet, Spørgsmaalet om Betingelse ved Ægteskabets Stiftelse. De ærede Forslagsstillere have her foreslaaet, at der for